

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLXXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96538)

incurrenda quis ex quibus
 iusta excusatur.
 an temeraria, & facta
 oria, & ipso iure obrogata
 quando omnis, etiam p
 m litis ingressi, in respon
 manu sua facta, & regu
 antem punientis, si nega
 arationem, & interpretat
 e absente facta, quam
 at.
 T O M E.
 u propria factam nega
 nam dupli huic nega
 habetur.
 V M CLXXXIX
 gistri Ioan. Baptista, &
 gistro Francisco de
 multiloquio conditio
 e dicit magistri lo. Ba
 ur ex forma statuti
 oris mercatorum, & m
 ius, quod in scriptura
 datur, uel saltē ad
 er peritium, & m
 Nam q in primis
 endo, qm in iuram
 ister lo. Baptista, &
 & sic dolose, & fra
 tuto pradiatio h
 it pena mendacii, &
 & fraude committ
 inis uoluit Bal. in l. d
 ff. de offi. procon. l. d
 l. qui iurasse, ff. de iur
 l. eleganter, §. l. d
 & l. iulianus, §. quod
 in terminis nostris
 ter à dolo excusari
 eri pena dicti statuti
 rii, i primo. n. excu
 acundia ex meris
 ti magistri Francisci
 a facta fuisse, & iura
 plures testes ruc
 pta probauit, sed
 ur, non dicitur d
 pfeuerantia appare
 ff. de reg. in. Et in
 u dicitur, cessat dolo
 in potestare nostra
 i scernere nesciat. V
 a non nocet cōstit
 se dicit Roñ suo
 onita, extra de dolo
 ratū ab irato tanquā
 dictū non obligat, &
 dacio, & periurio
 iest. & est text. in c.
 19. incl. uolo cōstit
 calore iracundie qua
 penā, quæ cōmittit
 osē fecerit, seu dicit
 e. quasi. 3. & in c. si
 one, & l. 2. ubi reat
 ff. Per. in l. si non

facta calore iracundia, si reuocari possunt
 detrimto iniuriam passi, non nocent facien
 reuocentur d. l. qui quid calore, si uero sine de
 imento iniuria passi reuocari nequeant, vt vitupe
 rati dicit, vel factū, ex quo quis fuit laesus, aut dif
 ficilis illa nocent facienti, vt puniatur, nec per pe
 nitentiam tolluntur, l. aut facta §. causa, ff. de penis, &
 d. l. non conuictij: Sed in casu nostro id, quod calore
 iracundie factum fuit, uidelicet iramentū, & nega
 tio potuit absq; detrimento aduersarij reuocari, &
 reuocata per ipsum magistrū loā. Baptista, qui
 in negatione non perseuerando cōfessus fuit, q
 dicitur, & melius considerādo cōfessus fuit, q
 scriberet, ergo hmo negatio, & iuram
 entia mendacii ei minimē nocuerunt ad pœnam
 dependā, cū nō dicatur dolo negasse, sed potius,
 calore iracundia, & vt dicit gl. in d. §. notandum,
 putandū, quod fit cū impetu mentis. Et
 potius forē difficile sit probare quē fecisse aliquid
 iracundia, cū ira ab animi motu dependeat,
 accessio sanguinis circa cor, & cōturbatio
 animi, c. ira, de pœn. dist. 3. tñ in iure admit
 titur, vt quis probare possit quē motū fuisse calore
 iracundie, seu deliberatē, sciētē, & appensatē, & sic
 calore iracundia, vt est text. in d. c. si quis iratus,
 l. si non conuictij. Probabitur aut calor iracun
 dia actibus extrinsecis, vt furor iuxta ea, quæ ha
 bentur p Bal. & alios in l. furiosum, C. qui testa. face.
 re uerū esset, q calor iracundia probari non
 potest, sed iura dicentia quē à dolo, & pœna ca
 lore iracundie excusari, essent ludibrio posita, & fru
 stranea, & imposita potius uerbis, quā negotijs, qd
 non dicitur, ut in l. 2. in fi. C. cōia de lega. Præ
 hoc per testes probari nō possēt, saltē, cū ab ali
 o probaret, probabitur per iuramentū eius, qui ali
 quā iracundia fecit, argumento corū, quæ habē
 tur in statutu, §. cū uerō, de recri. in 6. cum simili
 bus: Et existimo benē in casu nostro p plures testes
 probari fuisse, q tēpore, quo magister loā. Baptista
 uerogatus fuit, & negauit se subscripsisse, ipse iu
 ramentum fuit ad iracundia ex uerbis iniuriosis, &
 in melios partis aduersa, & ideo calore iracun
 die, quā deliberatē, sciētē, & appensatē ne
 gasset. Secundo magister lo. Baptista, qui nega
 tio subscripsisse, excusatur à dolo ob longū tps in
 tractū, quod inter subscriptionē, & negationē in
 teruenit, nā intermedij fuerūt anni uiginti, & ultra,
 quæ in longi tēporis interapedine præsumitur o
 bliuio, & quæ uerisimiliter nō fuerit recordatus se sub
 scripsisse, arg. text. cū ibi not. per gl. Bar. Alex. & alios
 in pregre, in prin. ff. de acq. poss. per Dyn. in c. p
 rimum, de reg. iur. in 6. & Bart. in l. non fatetur, in 3.
 ff. de cof. ¶ Tertio cū plurimę essent subscriptio
 nes aduersarij personarū, & litera esset ob antiquita
 tem multum caduca, & ipsi magistro lo. Baptiste non
 specialiter ostensa sua subscriptio, sed simp
 ter interrogatus, an subscripserit, debet excusari
 mendacio, & pp negociū valde implicitū præsu
 mendum, q ex errore potius, quā dolo negauerit ar
 g. pen. ff. de confess. & per Bar. in d. l. nō fatetur in
 3. Præterea probatū fuit, magistrū Ioannem Ba
 ptistam tēpore, quo fuit interrogatus, & negauit,
 non potest uidere, & uisum obtusum habere, nec
 potest absq; ocularibus discernere, & solitū esse sem
 per ut ocularibus in legendo, & tunc temporis illis
 non fuisse usum, & respondisse negando se subscri
 psisse in cōsideratē, & potius ex quodā calore iracun
 die. Unde ex his vs satis benē excusari à dolo, & frau
 de, & consequenter à mendacio, & periurio, quod
 à dolo committi non pōt ad effectum puniendi,

10 quoniam tēpore quacunque causa ēt temeraria, & iniu
 sta quis excusatur à dolo, & à pœna, quam aliās qs ra
 tione doli incurreret, l. igitur. §. pōt. ff. de liber. cau.
 gl. in l. 1. in fi. ff. de abig. & in l. plagij, C. ad l. fa. de pla
 11 gia. Quinimmo tōis credulitas ē temeraria, & fatua
 à dolo, & pœna doli excusatur, Ang. in l. 1. in fi. princ.
 ff. de eo. per quē fac. erit, in l. prator, §. hæc actio. ff. ui
 bono. rapt. & in d. l. plagij. Sed, vt dictū fuit, causa ne
 dū fatue, temeraria, & iniusta in casu nostro interue
 nerunt, sed ēt iusta, & legitima, ex quibus magister
 Io. Baptista uerisimiliter potuit ignorare, & non re
 cordari, ergo à dolo, & sic à mendacio, & periurio, il
 liusq; pœna excusari debuit. ¶ Minus ēt potuit con
 demnari in sorte petita per magistrum Franciscū, ad
 cuius fauorē exequutio respectu dictæ sortis cōmis
 sa fuit, cū illa nō fuerit debita, quia per solutionē, &
 satisfactioē eius sublata fuit ipso iure oīs obligatio,
 vt in §. 1. iusti. quibus mod. toll. obl. & statutū in d. §.
 ubi autem, quod uult exequutioē salrē debere fieri
 in sorte petita eo casu, quo debitor, q negasset se scri
 psisse, & de mēdacio cōuictus esset, nō possēt in dup
 plū puniri, quia esset ignarus literarū, & non sciret
 negasset, debet intelligi de sorte debita, quæ fuit pe
 tita, ergo si p solutionē defuit esse debita, non potuit
 in illa condēnari, qm t exceptio solutionis est excep
 12 tio peremptoria, quæ ipso iure obligatioē tollit,
 & uiam agēdi præcludit, potestq; opponi quicunque
 ēt post rē iudicatā, & ad impediedū litis ingressum,
 l. cum quarebatur, & ibi Bar. ff. de solutio. & not. in
 c. 1. de litis contest. in 6. & gl. in l. ubicūq; in prin. ff.
 13 de fideiuss. Præterea t ubicūque reus negat scriptu
 ram priuatā manu sua factā fuisse, si debuit nō appa
 reat, nec extet, negās nō debet illa pœna dupli puni
 ri, qua aliās de iure communi puniretur, si esset debi
 tor, nam cum appareat ipsum negantē nō esse debi
 torē, pōt is pluribus exceptionibus ēt contrariis uti,
 l. nemo, ff. de excep. & plus delinquit creditor, seu
 actor, qui asserit debitū, quod nō erat, quam reus ne
 gando scripturā per mendacium, si enim confessus
 illam fuisset, hoc nihil proderat actori ad cōdemna
 tionem, cum tale mendacium rei, ex quo alius non
 leditur, sit nugatoriū, & sine pœna, l. fundū cuius, §. fi.
 ff. de iust. hæc uoluit Bal. post Nicolaus in auth. q
 tra qui, in 2. col. in prin. C. de nō num. pecun. Sed in
 terminis nostris magister lo. Baptista reus cōuictus,
 qui negauit, & mēdaciū dixit, uerē nō erat debitor,
 nec aliquo dicto magistro Francisco tenebatur, qm
 oīs actio, & obligatio solutioē fuit ipso iure elisa, &
 sublata, ergo de mēdacio puniri nō potuit ex forma
 dicti statuti p ea, quæ dicit Bal. ibi, quæ melius ad p
 positum facere non possent: & hoc modo debet in
 telligi statutum prædictū, t quod semper interpre
 14 rationem, & declarationem à iure cōmune recipit,
 e. cum dilectus, ibiq; canonista, de consuet. Alex. &
 alii in l. fi. §. in comparatione, C. de iur. delib. Bar. in
 l. oēs populi, ff. de iusti. & iure, cū alijs pluribus, quæ
 ad hoc possent induci. Solutio autē in casu nostro di
 ctæ sortis cōstat in primis ex dispositione statuti per
 mittētis illā posse probari p iuramentū debitoris iu
 ratū se soluisse, & ex cursu tēporis decē annorum si
 mul, item ex confessione extrajudiciali sapius corā
 15 diuersis psonis facta, & per plures testes pbata, t quæ
 & si facta sit parte absente, tamen facit saltem qualē
 qualem fidem, & sic semiplenā, ad tradita per Bar. in
 l. fi. ff. de qua. ff. & ideo cū alijs adminiculis, & proba
 tionibus plenā fidē facere, vt habetur per eundē Bar.
 & omnes in l. admonēdi, ibiq; gl. ff. de iur. iur. & per
 canonistas, in c. proposuisti, de proba. Plures alię ēt
 coniecturæ, & præsumptiones concurrunt, de qui
 bus in processu, ex quibus solutio facta præsu
 mitur

mitur, quibus omnibus simul coniunctis solutio plenè, & legitimè probatur. Quare ex his omnibus concludo pronunciamdum esse ad fauorem dicti magistri Ioannis Baptista: Laus Deo.

S V M M A E.

- 4 Lex generalis cum derogatione consuetudinis contraria non comprehendit consuetudinem particularem certi loci, uel certiarum personarum fundatam in ratione diuersa à ratione legis, nisi de ea mentio specialis facta fuerit.
- 2 Transgressores legis ex contrario usu à pena excusantur.
- 3 Notorium facti interpolati quod dicatur.
- 4 Notorium uerisimiliter ad omnium, & presertim quorum interest, notitiam peruenisse presumitur.
- 5 Consuetudo, quam superior scuit, & tollerauit, legis transgressores excusat.
- 6 Consuetudo probabilem dubitationem, & credulitatem inducit.
- 7 A dolo, & pena qualibet causa etiam iniusta, & omnis credulitas etiam supina, & temeraria excusat.
- 8 Consuetudo, & obseruantia etiam iniusta, & rationabilis à pena legis excusat.
- Et an in utroq; foro nu. 10. 12. & 14.
- 9 Contractum aliàs illicitum, & reprobatum, sed in loco consuetu faciens à pena, & susceptione fraudis excusatur.
- 11 Consuetudinis derogatio facta in lege non solum ad præteritum, & presentem, sed etiam ad futuram extenditur.
- 13 Consuetudo inducta similis illi, que fuit prius sublata, seruari debet, & potest.

E P I T O M E.

A P O E N A legis propter consuetudinem, & obseruantiam contrariam quæ excusari, hic probatur.

C O N S I L I V M C X C.

VLTA quidem & rectè ad domini Bindi Salinaru conductoris excusationem ab Excellentissimo do. Consultore considerationem sufficiant, tamen de simplici subscriptione requisitus, ne illotis, ut ita dicam, pedibus ad rem hanc accessisse uidear, aliqua breuiter, ut latior eximio dno iudicare debenti uia aperiat, ad fauorem præfati domini Bindi adiungere decreui. Et stante consuetudine mihi in facto præsupposita, quæ iadiu ante bullam apostolicam, & post successuè semper dohanerij, seu conductores Salinarie sal incolis etiã regni Neapolitani, ac subditis ecclesiæ pro usu suorum animalium in regno de gentium aliter, quam in dicta bulla apostolica continetur, vendere soliti fuerint, concludendum de iure esse uidetur, præfatum do. Bindum ab incurfu penarum in bulla contentarum excusandũ, & absoluentum fore. Et in primis, quia licet ex bulla lex generalis cum derogatione consuetudinis contraria omnibus sit imposita, tamen ab hac generalitate debet dici excepta consuetudo particularis certi loci, uel certæ speciei personarum fundata in aliqua alia ratione diuersa à ratione legis, nisi de illa consuetudine mentio specialis facta fuerit, ut habetur in c. 1. de consuet. iuncto c. 1. c. 1. ibi not. eo. tit. in 6. & in c. c. o. s. ibiq; scriben. extra eo. At in casu occurrenti rō legis, de qua in bulla, est ecclesiæ utilitas, & augmentum reddituum ecclesiæ, ut in bulla habetur, & consuetudo, de qua supra, huic rationi non aduersatur, sed potius correspondet, ut presupponitur, & optimè demonstrauit alius dom. Consultor, ergo &c. ¶ Secundo lex, de qua in bulla, quo ad hoc caput uendendi sal dictis incolis regni, & subditis ecclesiæ pro usu suorum animalium, nunquam fuit recepta, immò semper contrarium fuit uisatum, & ante, & post bullam, ergo transgres-

fores nullam penam dicuntur incurrisse, etiam si rō uisū satis sint excusati, ut in c. in istis, ibi de Card. Alex. & alij 4. dist. c. 1. ubi Abb. dicitur extra de tregua, & pace, Card. in cons. 132. & in rub. de consuetud. in fi. uer. ¶ Tertio dohanerij linariæ pro tēpore palam, & manifestè sal uendit rat dici notoriū facti interpolati, quia oculis exhibebatur, & offerbatur ad not. per glo. in manifesta 2. q. 1. & in c. ueltra extra de cohabit. mul. cum similibus, ¶ quod notorium uerisimiliter præsumitur ad omnium, & præsertim quorum interest, notitiam peruenisse Bal. in l. cum frater. Syll. & in rub. C. de probat. & Inno. in c. dicitur hab. cler. & mulie. Ergo hoc ad aures agentiarum apostolicarum, & ipsius Papæ tunc & pro tempore feru peruenisse: Quo fit, ¶ ut huiusmodi conducto, quam Papa scuit, & tollerauit, etiam si bullæ contraria fuerit, tamen legis transgressores excusauerit, ut habetur per gl. in c. gratia de test. 6. & in c. frustra 8. dist. c. 8. in terminis per d. cons. 132. Præterea negari non potest, ¶ quod in huiusmodi consuetudine induxerit, & præterea bitem dubitationem, & excusationem sic creditur est tex. ibiq; Inn. in c. cum causam de elect. gl. in c. unico de postula. præla. in 6. in uer. ter: Conductores ergo, qui sal secundum consuetudinem uendiderunt, sunt à pena excusati, quia quælibet causa est iniusta à dolo, ac dolo excusat, l. igitur, §. pot. ff. de liber. cau. et in l. ff. de abig. & in l. plagij criminis, C. ad l. ha. Item omnis credulitas est supina, & temeraria legis excusat Ang. in l. 1. ad fi. princ. ff. de quem fac. er. & idè in d. l. plagij, & in l. præter actio. ff. vi bon. rap. & l. 3. §. si quis ignorans. ¶ Quarto ¶ consuetudo est iniusta, & irrita quæ aliàs est in se nulla, ut in c. si de consuet. frustra c. glo. 8. dist. excusat à pena legis, ut luit Petr. de Anch. in cons. 285. inc. iurest. c. de Crema in suo sing. 150. stante consuetudine optimus tex. in c. pen. de tēp. ord. & ibi h. de notabilis prima in ordine in fi. ibiq; Ancho. uenerabilis de consuet. & ibi Abba. per glo. nique 4. dist. c. Roma. in cons. 466. ¶ Vltimo fronte & c. & Alex. in d. de quibus, ff. de her. stil. & in cons. 107. Pro inuestigatione uoluntatis col. ubi multa ad propositū refert, & inter alia quod nobis multum prodesse uidetur, quod ex quo ter alios habentes talia capitula fuit seruatum, uabatur tempore nouæ concessionis illud, quod erat à iure reprobatum, ergo & secundum illa seruantiã, & consuetudinē debent intelligi capitula, & tãto magis hoc est dicendũ in casu in quo dominus Bindus Salinariam conductores capitulis, in quibus habita fuit relatio ad alia priora capitula, quorum tēpore hic mentioni dendi sal incolis regni, ut supra, seruabatur do. Bindus quamuis fortè non possit licite huiusmodi talem obseruantiam sal sic vendere, tamen seruantiã, quæ ex tenore bullæ est effecta in illis, ipsi prodesse, ut illius prætextu ista pena excusatus, & absoluentus per ea, quæ uoluit à leg. in ult. col. uerfi. præterea ut dixi cum sequenti usq; ad finem, ¶ quibus addo, quod ille, qui tunc aliàs illicitum, & reprobatum à iure, conuenit men in loco, ratione frequentia, & uisus à præsuppositione fraudis excusatur, ut in l. si quis regni, §. apud labeonem per illū rex. ff. de edic. edic. l. palā, §. non solū, ff. de ritu nuptia. & in l. præter etiam, ibiq; Ang. Alex. & alij, ff. de edic. edic.